

RISE & SHINE

(... my Shoes)

De naam Zviva Cmaqar deed in de Westerse wereld wenkbrauwen fronsen. *'Niet van hier zeker?'* Ze was inderdaad een nazaat van commercieel geboefte uit de Levant. Ze kwam uit een familie die met politiek, wapens, koffie, dadels en afpersing te maken had. Door haar aderen stroomde ook wat Judaïstisch bloed. Al haar familieleden waren vermoord, verdwenen of opgesloten. Zviva bleef over. Ze glipte als ondernemende postpuber door de mazen van het net en belandde eerder op goed geluk uiteindelijk definitief in Brussel, een capitoelkrachtige stad midden in het oude Europa, dat zijn barsten en bressen aan het lijmen was door de Verenigde Staten van Amerika na te apen.

Zviva Cmaqar, 37, single, volslank, ravenzwarte haren, ogen als opgloeiende sintels, had ondertussen een van de vreemdste beroepen ter wereld. In dameschoenwinkel Rise & Shine in hartje Brussel paste ze (zichzelf!) permanent schoenen, elke dag van 10 tot 17 uur. De bedoeling was klanten te lokken, het principe indachtig: volk trekt volk aan. De eigenaars van de winkel, het echtpaar Speijer, waren daarvan overtuigd. Zviva Cmaqar paste dagelijks tientallen en wekelijks honderden schoenen, beurtelings links en rechts. Niet te verwonderen dat ze thuis op blote voeten liep, eender welk seizoen, vaak met dank aan de vloerverwarming.

De Speijers hadden Zviva uiteraard duidelijk zichtbaar voor voorbijgangers gepositioneerd, in een passofa centraal in de winkel. Zowel door de dubbele glazen deur als door de beide etalageramen kon je haar aan het werk zien. Om de troon van deze paskoningin heen waren nog vier lederen kubussen verspreid, waarop kooplustige vrouwen hun voeten in nagelnieuwe nauwe schoentjes wrongen. In twee kuipfauteuils konden hun balende mannen de tijd doden. Door bijvoorbeeld naar de ravenzwarte diva in de centrale passofa te kijken. Als ze geluk hadden, droeg die een rokje.

Rise & Shine lag in een smalle autovrije winkelstraat. Pal ertegenover had je Café Amadé, een mekka van mokka, espresso, cappuccino en latte. De straat was smal genoeg om van op het terras van de koffiebar de koopwaar te keuren. Zelfs van binnenuit kon je nog net de prijskaartjes lezen. Onveranderlijk hoofdpersonage in dat panorama, winter, zomer, was dus Zviva Cmaqar. Hoe vaak had die al niet verstoelen zuchtend naar de overkant gelonkt!

De echtlieden Speijer, rijzige magere vijftigers, bewogen zich statisch als zeepaardjes achter het glas van hun etalages. Wanneer ze klanten te woord stonden, leek het alsof ze naar adem hapten. Soms bogen ze even om een schoen uit het uitstalraam te plukken. Soms bukten ze zich om een schoen aan een voet te wrikken. Soms hielden ze een schoen als een kleinood of een relikwie omhoog en aanbaden die. De eredienst van de damesschoen verliep sereen en pantomimisch. Het echtpaar Speijer, dat al bij leven en welzijn gemummificeerd leek, kwam niet op het idee om de klanten die koopneigingen vertoonden een kopje koffie aan te bieden. Een idee waar Zviva Cmaqar elke dag mee speelde, maar nooit durfde uit te spreken.

Er deed zich plotseling een probleem voor dat niet te vermijden viel. Vroeg of laat moest het ervan komen. Bepaalde schoenen waren duidelijk seizoengebonden. En bovenal: bepaalde schoenen pasten alleen bij bepaalde kleren of speciale gelegenheden. De winkel had een hoog Assepoestergehalte. De levende paspop die Zviva was, kon dat allemaal niet bolwerken. Financieel dan. Ze kon onmogelijk om zo te zeggen elke dag in een andere outfit verschijnen. Tenzij natuurlijk de Speijers daarvoor wilden betalen. Maar dat wilden die niet. Het probleem werd een conflict. Een hittegolf deed de gemoederen escaleren. Drie dagen later werkte Zviva Cmaqar in Café Amadé aan de overkant. Het echtpaar Speijer afficheerde prompt de vacature aan de beide winkelramen, maar niemand bood zich aan. En dat bleef zo. De winkelsector was in crisis; niemand wilde nog lange uren kloppen voor een hongerloon. Woedende blikken die ondertussen heen en weer flitsten tussen Rise & Shine en Café Amadé werden minachtende blikken, gaandeweg koele blikken. De Speijers hadden nog nooit wat gedronken in Amadé. Tatjana, de hupse bazin van Amadé, had wederzijds nog nooit wat gekocht in Rise & Shine. Ze stuitte nochtans vaak op adembenemende stiletto's rond. Niemand deed haar dat na. Zviva legde – met goedkeuring van Tatjana – haar dagelijkse kilometer in makkelijke instappers af, het comfortabele duo waar de meeste tearoommeiden gebruik van maakten. De koffie was er dus eindelijk van gekomen – aan de overkant, bij de bron.

Ambroos Allegoor verscheen in die periode frequent in Café Amadé voor zijn namiddagkoffie. Dat was niet toevallig.

- de namiddaguren waren de ergste;
- hij was op zoek naar een model;
- ... bij voorkeur niet zo'n westerse bleekscheet.

Vijfenvertiger Ambroos (voor de intimi: Ambras, soms ook: Allegaar) was kunst schilder. Hij gaf om den onbeleggen brode ook wat les aan de Academie voor Beeldende Vorming. Maar hij wou dus graag zijn eigen model, het liefst een

oosters type. Zelf leek Ambroos Allegoor meer op een klokkenluider van een oude kathedraal; het begin van een bochel meldde zich al aan ter hoogte van zijn schilderschouder. Zijn bekendheid als artiest beperkte zich ook tot het stratenplan van de wijk waar hij woonde, in hartje Brussel. Al betekende dat, in het kader van Europa, toch wel iets, meende hij.

Koffie in de achternoon dus, in de Amadé. Zviva Cmaqgar heur haren waren al zo zwart als de koffie die ze aanbracht. Dat was zeer naar de zin van Ambroos / Ambras Allegoor / Allegaar, die nu vrijwel elke namiddag opdook in het mekka van de mokka.

‘Nee, zwart, black, ha ha, geen melk, geen suiker, puur zwart, pure black.’
Al die rommel eromheen moest ze niet meer aanslepen.

‘Oké meneer.’

‘Ambroos. Het is Ambroos.’

‘Am... ?’

‘... broos. Ambroos. Soms Ambras, ha ha.’

‘Dat zeg je zelf hé.’

Twee weken later.

‘Zin om te modelleren?’

‘Model... wat?’

‘... leren. Eh... model te staan. Te zitten.’

‘Foto’s?’

‘Schilderijen. Op doek. Zoals op de academie.’

‘Zijn er daar geen modellen dan?’

‘Ik zoek een nieuw model.’

‘Je schildert dus? Misschien.’

‘Het betaalt. Ik geef je er wat voor. Per uur.’

‘Mm. Kleren?’

‘Jij kiest.’

‘Mm. Geen rare toestanden hé!’

‘Maar neen!’

Nog een week later.

‘De dinsdagen ben ik vrij. Op zondag werk ik ook niet.’

‘Ah, je doet het?’

‘Wat is de vergoeding?’

‘Vijftig euro per sessie?’

‘Sessie?’

‘Twee uur, soms minder, soms meer.’

‘Dat is lang.’

'Zeventig.'

'Oké.'

'Prachtig. Nu dinsdag om 14 uur?'

'Ja. Schrijf het adres maar op. Koffie?'

'Koffie. Pure black.'

Aldus bewoog Zviva Cmaqgar zich nog intenser op de arbeidsmarkt, zij het in een grijze zone. Op dinsdagen.

'Heb je Titanic gezien?'

'De film?'

'Ja.'

'Ja.'

'Zo zou je ook eens... '

'Aha. Hm... ja... '

'Ik verhoog de vergoeding. Voor de kunst. Niets anders.'

'Honderd.'

'Honderd is goed. It's a deal.'

Zviva speelde haar kleren uit.

Op een vrijdagnamiddag met slagregen en wilde windstoten – paraplu's zeilden met achterover geklapte steile baleinen het grijze zwerk in – viel Ambroos' blik op een paar adembenemende paarse laarsjes in de linker etalage van Rise & Shine. Dat was het. Dat moest het worden.

In een moment van koffieluwte wenkte hij Zviva.

'Kijk!'

Hij knikte naar de overkant.

'Ja?'

'Waarom stralen mijn ogen, Zviva?'

'Waarom?'

'Kijk nog eens goed. Linker raam.'

'Ik kijk zo weinig mogelijk naar daar, dat weet je toch ondertussen wel.'

'Maar toch... Wil je ze dan niet? Je krijgt ze van mij. Die paarse daar.'

Zviva boog zich wat voorover en tuurde ingespannen naar de overkant. Madame Speijer was net een paar leren handschoenen in de vitrine aan het herschikken.

'Rechts van haar; zie je ze?'

'Dat paarse paar?'

'Ja.'

'Wauw. Peperduur. Heel mooi.'

'Ze zijn van jou.'

'Meen je dat?'

Ambroos knikte heftig.

‘Echt waar?’

‘Echt waar.’

‘Eh... ‘

‘We kopen ze van zodra je een vrij moment hebt.’

‘Maar... ‘

‘Ja?’

‘Ik zet daar geen stap meer binnen.’

‘Maar... ‘

‘Nee, ik ga niet mee.’

Nu tuurde Ambroos op zijn beurt ingespannen naar de overkant.

‘Denk je dat het jouw maat is?’

Zviva kneep haar ogen tot spleetjes: ‘Ja. Na jaren schoenen passen zie ik het wel. Zeker weten. 37. Dat is het. Als het geen 37 is, vraag je er maar naar.’

‘Ik durf dat, hoor! Voor jou... ‘

‘Ik ben be... ‘

‘Zviva!’ riep Tatjana dwingend.

‘Ik kom!’

Ambroos Allegoor trok zijn stoute schoenen aan en betrad diezelfde valavond net voor sluitingsuur damesschoenwinkel Rise & Shine. Zonder aarzelen wees hij het paarse duo aan. De Speijers stelden geen vragen, maar keken hem alleen maar wat langer dan andere klanten aan. Café Amadé was ook al dicht. Het gure weer had de straten schoongeveegd.

Op zaterdag gaf Ambroos les.

Op maandag verscheen hij met een triomfantelijk glimlachje in de Amadé. Zviva lonkte veelbetekenend even naar de overkant en lachte.

‘Morgen?’

‘Morgen.’

Die nacht kon Ambras Allegaar de slaap niet vatten. Hij bevond zich op de Titanic. Blank vlees, zwarte haren, rode laarsjes.

Dinsdag.

Tik-tak-tik-tak-tik-tak-tikker-tak-tik-takker.

Hoge hakken naderden de deur van zijn atelier.

‘Wauw: stiletto’s? Jij?’

‘Een evenwichtsoefening,’ glimlachte Zviva. ‘Zeven centimeter lang, achtentachtig millimeter breed. Oefenen voor wat komt.’

Het hart van Ambroos stuiterde vol verwachting op en neer in zijn borst.

'Kom erin. Alles staat klaar.'

Tik-tak-tik-tak-tikkerdetakker-tik-tak.

'Zoals in Titanic?'

'Weer dat?'

'Bah ja... We zijn toch... Ik heb toch... Je hebt toch al eens...'

'En zijn dat daar... ?'

Zviva ging op de sofa zitten en knikte naar de doos van Rise & Shine. Jaren had ze zulke dozen aan haar neus zien passeren.

'Ja! Die moet je... Die mag je... Trek je die aan?'

'Alleen die... ? Niks anders?'

'Eh... nee. En ik zie dat je nu toch ook al hoge hakken draagt.'

'Alsof dat... Dus bloot met laarzen?'

'Naakt is het juiste woord. Wil je eerst een gin-tonic?'

'Geef ze eens.'

Ambroos reikte haar de doos aan. Zviva schopte haar hoge hakken uit en bevrijdde vakkundig de inhoud.

'Wauw, mooi. Maar... '

'Ja?'

Ze bukte zich en mikte haar linkervoetje in zo'n paars laarsje.

'Verdorie... '

Dat lukte niet.

'Probeer eens rechts.'

'Dat zal zeker ook niet... '

Ze greep naar het rechterlaarsje en probeerde er haar voet in te wringen. Na amper één poging gaf ze het al op.

'Verdorie... '

'Maar... '

'Zie je: het gaat helemaal niet!'

Ze schopte de laarsjes een eind van haar weg.

'Hela! Maar je zei toch... 37?'

'Dat is hier eh... nee... Dat is geen 37. Eerder 35, zou ik zeggen.'

'Maar vrijdag heb je toch... '

'Vrijdag was vrijdag.'

'Wat krijgen we nu?'

Ambroos werd boos.

'Ik hou mijn kleren aan, Ambroos. Geen Titanic meer.'

'Wie het schoentje past, trekke het aan,' snauwde hij plotseling. Zijn bochel groeide dreigend. Hij naderde de sofa waarop ze niet lang geleden ook liggend naakt had geposeerd.

'Ze zijn te klein!'

'En dat constateer jij nu na jaren schoenen passen!'

'... na jaren doen alsof ik schoenen paste!'

Zviva bukte zich weer om haar voeten in haar schoenen met stilettohakken te schuiven. Dat ging bewonderenswaardig vlug.

'Laat dat!'

'Wat?!'

'Laat dat!'

'Verdorie, wat... '

'Kleren uit!'

'Pardon?'

'Kleren uit! Je bent mijn model!'

'Model? Model? Lelijke voyeur! Vieze fetisjist! Gefrustreerde zondagsschilder!'

'Godverdomme! Jij schijnheilige mokkatrut! Ze passen wel hé! Ik zag het wel!'

'Pas op hé, bultenaar: ik ben gewapend!'

'O ja? Waarmee dan wel?'

'Hiermee! Rise and shine my shoes, boy!'

Zviva kantelde half achterover, hief haar benen, vernauwde haar ogen tot spleetjes, ontspande de springveer in haar rug en haalde dan uit.

De kunstschilder Ambroos Allegoor stierf niet eervol in Zviva Cmaqqars armen, maar oneervol tussen haar benen, waar hij dubbel dodelijk gepenetreerd in terechtwam. Haar voorgeschiedenis van politiek, wapens, koffie, dadels en afpersing deed haar vakkundig omspringen met gekraak van ribben, overvloedige bloedvloeï en dood blank vlees.